

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

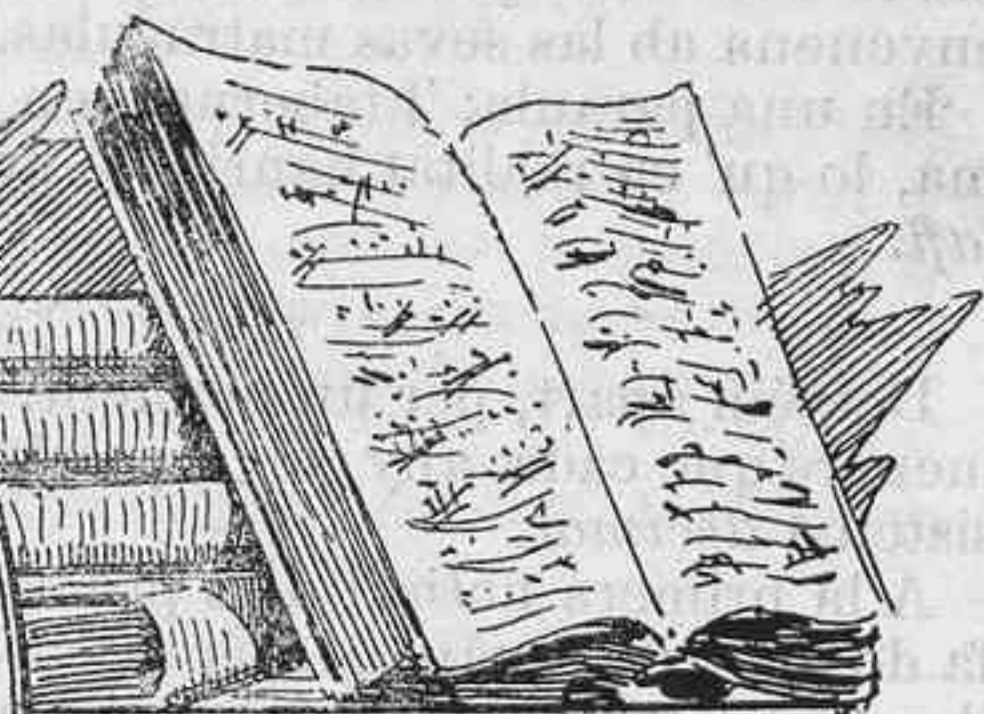
ADMINISTRACIO Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

RONCONI

Fou lo més gran dels baritonos,
lo millor dels professors,
una gloria de la escena
y un bon mirall pels cantors

CRÓNICA

Quan vegi la llum lo present número; quan vostès, estimats lectors, passin la vista per ell, en busca de l'acostumada distracció semanal, de fixo que dos sonidos distints vindrán á ferir los seus oïdos.

Sonido primer: lo timbre de la porta del pis, re-percutint á cada instant.

Sonido segon: la veu dels xicots, venedors de papers y periódichs, proclamant á crits los números premiats en la rifa de Madrit.

Son los sorolls del dia, la fruyta del temps, los nuncis del hivern, los pregoners de las festas de Nadal

Lo timbre de la porta no deixa de sonar un sol moment. Tothom se creu en dret de presentar la décima, de demanar la propina, aixís lo qui 'ns serveix com lo qui 'ns fastidia. Lo sereno, 'l vigilant, lo forner, lo carboner, lo sastre, 'ls repartidors dels diaris, l'escolá de la parroquia.... tothom, enterament.

Al sereno que 'ns dona l'hora cada dia, se pot dispensar que un dia de l'any los vehins li dongan los *quartos*.

Al vigilant que 'ns obra cada nit la porta de la escala, molt just qu' en un moment donat li entreobrim nosaltres lo porta-monedas.

¿Pero qué dirém del forner y 'l carboner?.... A aquests sí que no hi ha rahó que justifiqui la generositat del vehí pacífich. ¿No passen l'any *quitantnos* lo pes del pá y del carbó?.... ¿Per qué s' ha de consentir que 'ns *quitin* lo pes de la bossa?

No, ca.... de cap manera.

Tractantse de certs oficis, en lloch de donar la décima, l'haurian de rebre ells. Aixó en bona justícia.

¿Y respecte al taberner?

Aquest, á dreta lley, si estava per retòricas, deuria deixar-se de *décimas* y anarse'n algunas fullas més enllá. En la retòrica mateixa podria trobar la manera de fer justícia als parroquians als quals envenena ab las sevas matrículas.

En una paraula: 'l taberner, en lloch de la *décima*, lo qu' en realitat hauria de presentar es l'*epitafi*.

*
*
*

Deixém apart, per un moment, tots aquests pormenors que cada any se repeteixen, respecte al sistema *decimal*.

A la primera noticia dels premis majors de la rifa de Madrit, ¡quántas alas de cor qu' esbategavan lleugeras, mogudas á impuls de la esperansa y la ilusió, no 's plegan desmayadas veyent desvanescuts tots los ensomnis que concebiren!....

De cinquanta dos mil números (*jeche Vd. números*) que conté 'l bombo del joch oficial, un sol determina qui ha de ser lo felís mortal possehedor de l'ambicionada felicitat, creada á expensas de las agenás desventuras, ¡un sol número!....

¿Y al cap de vall per qué? Las més de las vegadas la fortuna aixi adquirida improvisadament serveix per crear la desdita del que resulta favorecut.

Tal hi ha que pert lo sanderi al rebre la primera noticia. No tothom te la closca prou dura per rebre sobre la testa aquest cop assestat ab una formidable massa d' or.

Tal altre que resisteix de moment la primera impressió, trobará en la possessió de una suma de diner superior á las sevas forsas, una font inagotable de contrarietats y de desgracias.

Aquest deixarà 'l treball que conforta, per la

ociositat qu' enerva; la taula modesta que nudreix lo cos, per la fartanera continua que destrueix l'estómach; la vida senzilla y arreglada que prepara una vellesa apacible, per la dissipació y 'l vici, engendradores de la enfermetat y de la mort.

Totas aquestas consideracions justas y atinadas se fa l'home que reflexiona una mica... Pero en lo carrer ressona la veu del xicot que crida: «los números de la loteria de Madrit», y 'l filósoph més puritá, deixantse de filosofias, ja no te un moment d'espera, envia á comprarla, treu del calaix lo bitllet ó la participació, los consulta ple de frenesi, y exclama:

—Res... res, enterament... Ni 'l reintegro.

Després se dona un cop al front y exclama:

—¡Qui sab!.... Potser aquests números son falsos ó están equivocats... Esperarém á veure la llista oficial.

En aquest punt no hi ha á Espanya qui no compregui 'l mal: sí, tothom més ó menos, lo comprén; pero tothom hi coopera.

*
*
*

Després de tot aixó s'explica: som meridionals y tenim una gran propensió á somiar.

Podrém no anar gayre be de aliments, envaintnos ab just motiu de la nostra pasmosa sobrietat; pero deixar sense incentiu á la imaginació, privarla d'entreveure perspectives dauradas y una posició opulenta, impedirli construhir castells en l'ayre... ¡oh! aixó es impossible.

En vigílias de Nadal, mentres dura 'l tráfeh de la rifa tothom somia truitas.

Y lo més trist es que 'ls espanyols las somian y 'l govern se las menja.

Lo premi gros á que tothom aspira, lo govern lo treu més de duas vegadas, no més qu' embutxant la diferencia que media entre 'l valor real y efectiu dels bitllets qu' expén y dels premis que reparteix. Més del vinticinch per cent de las sumas que s'atravessan en aquest joch, lo banquer se las barrota.

De manera que si tots los sorteigs versessin sobre cantitats enterament iguals entre tots ells, en menos de quatre jugadas totas las sumas que s'hi atravessessin passarian á ser propietat de qui remena 'l bombo.

¿S'ha vist may un joch més onerós?

Aixís com á Inglaterra existeixen societats que 's dedican á corretjir lo vici de la borrarxera, deuria constituhirse á Espanya una associació especial destinada á combatre 'l vici de comprar bitllets de la loteria.

Cada Nadal succeheix lo mateix.

Avants de que 'l pobre espanyol plomi 'l gall, l'administració de Loterías ja ha plomat al espanyol. Y si aquest no hi para compte, no 's limitan sols á arrancarli las plomas.... li arrencan las plomas y la pell.

Sembla que las mevas excitacions sobre la impunitat ab que 'ls jugadors exercian la seva culpable industria, han produhit de moment algun efecte.

Aquest dia m'ho deyan:

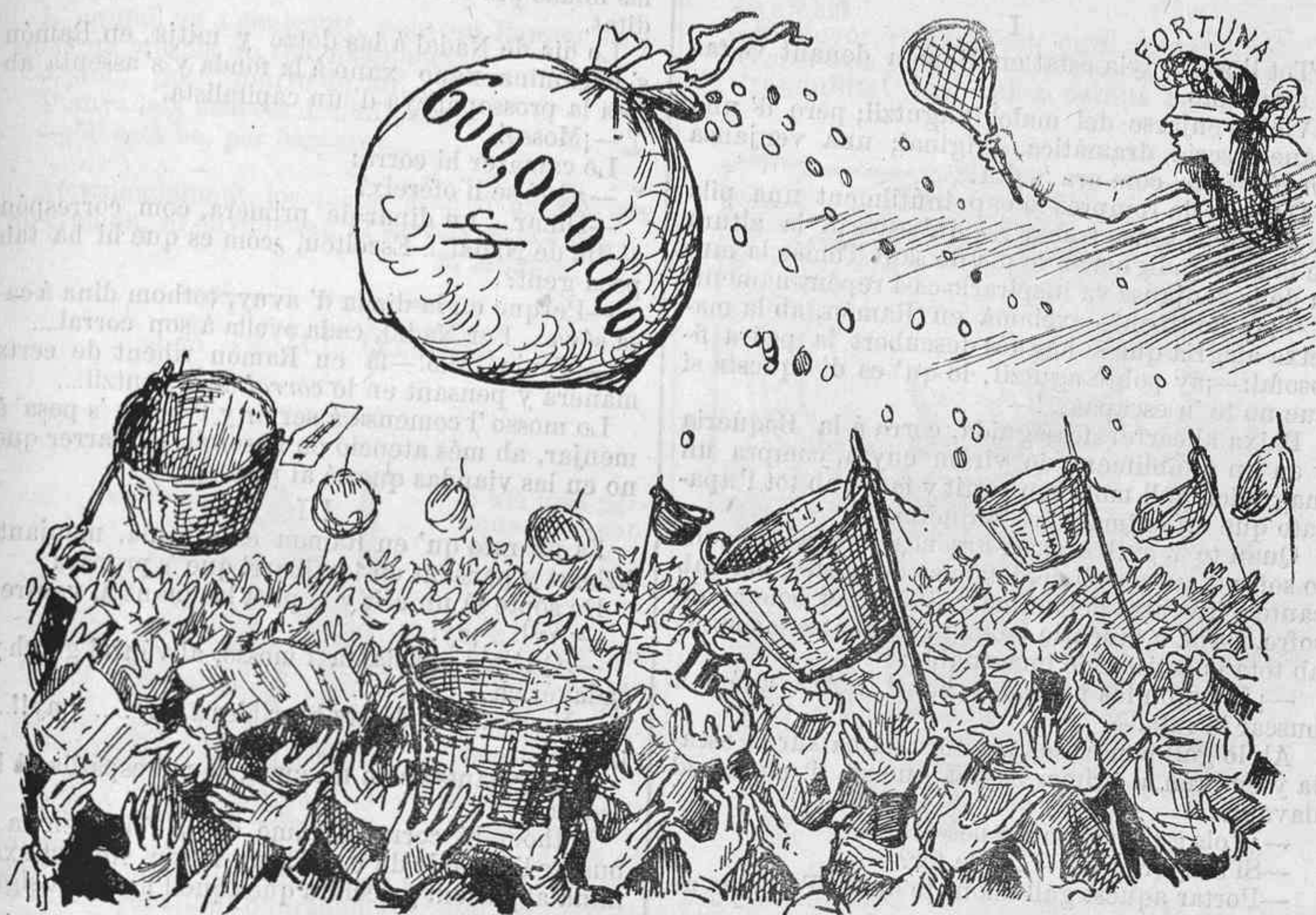
—Desde que vosté ha *tocat l'esquilla*, s'han donat ordres formals de que no 's jugui.

En la forma en que la noticia va donarse'm no pogué menos de sorprendrem.

—¿Ordres?...—me pregunto jo ple d'extranyesa. ¿Y qui dona aquestas ordres? ¿L'autoritat? ¿Es á dir, donchs, que l'autoritat posseheix medis regulars per entendres ab los jugadors, per trasmitre'ls las sevas ordres?

!!!LA GROSSA!!!...

A la hora justa de sortir LA ESQUELLA,
la fortuna 'ns tindrà á tots en capella.

Figúrinse que avuy per demà diguessin los periódichs:

«La autoritat tal ó qual ha trasmés ordres terminants als etxura-rellotjes y als escura-pisoš, de que s'abstingan absolutament d'exercir la seva industria.»

Figúrinse que un periódich publicqués una noticia en aquesta forma, ¿no produhiria 'l fet—cas de ser cert—un escándol colossal? ¿No diria tothom lo mateix:—Si l' autoritat coneix als malfactors y als lladres per avisarlos, per qué no ha d' agafarlos, lo qual no deixaria de ser més cómodo, més tranquilisador, més eficaš y més segur?

Si 'l joch—conforme aixís ho prescriu lo Códich—es un verdader delictes ¿a qué tots aquets avisos? ¿a qué tals miraments? ¿a qué venen totas aqueixas consideracions?

Sr. Vivanco: en aquest punt reapareixen los duptes que manifestava en los dos números anteriors:—¿Aquells individus que vestint l' uniforme d' agents de ordre públich vetllavan á la porta del garito ahont se jugava públicament, eran realment individus de la policia com assegurava aquell amich meu, contra lo que jo prstenia? ¿Hauré perdut l' aposta per ser massa confiat, massa optimista. massa crédul?

*
*
*

Al arribar á aquest punt, rebo una carta pel correu interior, en la qual me diuhen lo següent:

«Las ruletas descansan; pero prompte tornarán á funcionar. S'ha volgut donar una satisfacció á la opinió pública escandalisada; pero no tinga por que la prohibició duri un sigle. Avants de que la opinió torni á adonarse'n, tornarà á estirarse l'orella al gat en tot Barcelona.

«Y jo confio tornar á veure dintre de poch un espectacle com el que passo á relatarli.

«En lo P .. de C... se feya una partida de monte, apuntantse á pesseta.

«Un individuo que no sé si seria dependent de la casa disfressat de polissón ó polissón de veras, y que si era lo últim fingia molt bé 'ls modals y 'l llenguatge municipalesch d'aqueixa mena de gent, després de contemplar la marxa de la partida, acabá dihent:

—«Señores: si no se chuga més fort, tendremos de plegar.»

P. DEL O.

SONET

A UNA BACALLANERA

Per dir que tens més sal qu' una arengada
y un nas com una penca, hermosa nina,
ta mare m' ha donat una tunyina
que m' ha deixat la esquena blavejada.

A crits m' ha omplert los cascós, enfadada,
y ha fet morros ja veus si es mala espina,
y aixó que tant me cansa y amohina
ho repeteix un cop cada vegada.

Ma vida per lo tant no es gens poética,
mato la gana ab bacallá y anxovas,
m' afluqueixo, la sanch se 'm torna herpética;
t' abandono, Pepeta, tú no 'm probas.
Així olvidante 'm curaré del tot,
y pendré per tot cas la Emulsió Scott.

A. DORIA.

LO GALL FARSIT

I

Tot l' any havia estat en Ramón donant voltas al assumpto.

Volia venjarse del malehit agutzil; pero d' una manera seria, dramática, original; una venjansa *fin de siècle*, com ara 's diu.

Després de rompres lo cap inútilment una pila de vegadas, sense trobar res qu' estés á la altura de la seva indignació, lo dia de sant Tomás la musa de la venjansa va inspirarlo casi repentament.

—¡Ja ho tinch!—exclamá en Ramón, ab la mateixa alegria que si hagués descubert la pedra filosofal:—¡ay pobre agutzil, lo qu' es d' aquesta sí que no te 'n escapás...!—

Baixa al carrer desseguida, corra á la Boqueria y en un establiment de virám cuyta, compra un magnífich gall molt ben rostit y farsit ab tot l' aparato que un animal aixís requereix.

Quan te 'l gall á casa, arrenca cuydamosament lo sofre d' un parell de dotzenas de mistos, obra ab cautela 'l ventre del animal, hi tira las boletas de sofre, torna á tancar-lo be y diu fregantse las mans ab tota la satisfacció imaginable:

—¡Ja tenim las pansas á punt!... Ara aném á buscar la rata.—

Ab lo gall ben embolicat torna á baixar la escala y emprén al primer baylet que se li planta al davant.

—¿Vols guanyar mitja pesseta?

—Sí senyor, ¿qué s' ha de fer?

—Portar aquest gall ahont te diré. Te, vina ab mi.—

Caminan un rato, crasant tres ó quatre carrers.

—¿Veus?—diu en Ramón, indicant al marrech una casa que hi ha deu passos més avall:—¿veus? L' has de pujar al quart pis d' aquella escala, aquella en que hi ha porteria. Si 't preguntan qui t' envia, digas que no ho sabs... Corra: jo t' espero aquí...—

Lo xicotet puja la escala indicada y truca al quart pis.

—Deu los quart: aquí 'ls porto aixó.

—¿Qué es? ¿Un gall?... ¿qui l' envia?

—¡Oh! No li sabria dir....

—Pero ¿qui te l' ha donat? ¿qui t' ho ha dit que vinguessis?—

Lo xicotet se perturba una mica, y respón sense donársen compte:

—Un senyor.... un que m' espera aquí á baix....

—¿Ahónt?

—A la cantonada.—

Y sense anyadir res més, deixa 'l gall sobre una taula y se 'n va tan depressa com pot.

Obrint lo balcó poch á poquet, l' agutzil guayta al carrer y veu lo bordegás aturantse ab en Ramón.

—¿Ell es qui me l' envia?—fa l' home, agrada-blement sorprés...—¡jo 'm creya qu' encare 'm tenia rabia!... En fi... may menos... ¡Es molt original aquest Ramón!—

Torna á tancar lo balcó, y xiulant la seva tonada predilecta, se 'n va á contemplarse 'l gall que acaban de regalarli.

II

La vigilia de Nadal en Ramón trassá 'l seu plan de campanya per l' endemá.

—Aniré á dinar á la fonda, á la fonda que hi ha al davant mateix de casa l' agutzil, y allí, tot celebrant Nadal, m' enteraré immediatament del resultat de la meva maniobra, perque com l' home segurament se menjará 'l meu gall en aquells mo-

ments y l' efecte dels mistos es rápit, l' escándol se farà públich y tot lo vehinat n' anirá ple.—

Volia saborejar la seva venjansa y prenia totas las midas per ferho ben bé d' aprop y ab comodatat.

Lo dia de Nadal á las dotze y mitja, en Ramón s' encamina xano xano á la fonda y s' assenta ab tota la prossopopeya d' un capitalista.

—¡Mosso!

Lo camarer hi corra:

—¿Qué se li ofereix?

—Dinar.... un dinar de primera, com correspon al dia de Nadal.... Escolteu, ¿cóm es que hi ha tan poca gent?

—Perque en la diada d' avuy, tothom dina á casa séva.... Per Nadal, cada ovella á son corral....

—¡Teniu rahó!—fa en Ramón rihent de certa manera y pensant en lo corral de l' agutzil....

Lo mosso 'l comensa á servir y l' home 's posa á menjar, ab més atenció en lo soroll del carrer que no en las viandas que té al plat.

III

Fa un rato qu' en Ramón es á taula, menjant, bebent y pensant en lo xibarrí que 's prepara.

De sopte fá un crit y 's posa las mans al ventre.

—¡Ay!.... ¡ay!

—¿Qué té?—exclama 'l mosso, al véurel groch y cadavérich.

—No sé... uns dolors horribles.... ¡ay!.... ¡¡ay!!.... ¡¡¡ay!!!....

Y cargolantse com un cuch, cau d' espatllas á la cadira.

Tothom hi corra. L' amo de la fonda envia á buscar l' arcalde de barri y un metje. Aquest examina al pacient y declara que aquell home ha sigut envenenat.

—¿Cóm pot ser?—diu lo fondista:—¿ab qué?

—¿Qué ha menjat aquest home?

—Arrós, carn.... ara estava menjant gall.... miri....—

Lo doctor péga llambregada al plat y exclama ab indignació:

—¡Y tal! ¿pero que no ho veu? ¡Si aixó está ple de sofre de mistos!....

Estupefacció general. L' arcalde 's formalisa é interroga al amo de la fonda.

—¿Qui l' ha cuyt aquest animal?

—No ho sé; ja l' he comprat aixís.

—¿A qui?

—Al senyor del primer pis d' aquí al davant.

—¿Al senador?... Que vingui desseguida.

Lo senyor senador compareix y declara que havent rebut molts galls aquell Nadal y no sabent qué ferne, n' ha venut alguns, especialment un que li havian enviat rostit, que no li feya gayre gracia.

—¿Qui li ha enviat la gall rostit?

—Lo senyor del segon pis, lo diputat.

—¡Que 'l cridin!—

Lo diputat se presenta y reconeix que ha regalat un gall rostit al senador; pero afirma que ell l' ha rebut del regidor que viu al pis tercer.

—¡Fassin venir al regidor!—

Ve 'l concejal y posat al tanto del assumpto, declara que 'l gall ab que ha obsequiat al diputat li ha enviat lo vehí de sobre, l' agutzil.

—¡Qué vingui aquest fulano!—

Acut l' agutzil y al veure tanta gent reunida y, sobre tot, al veure en Ramón espaternegant, se queda sense sapiguer que dir.

—¿Vosté—exclama l' arcalde—vosté ha regalat un gall al senyor concejal?

—Es veritat.... L' he vist tan hermós.... que l' he cregut més digne d' ell que de mi.

—¿D' ahont l' ha tret vosté aquet gall?

—¿Jo? Me l' han regalat també.

—¿Qui?

L' agutzil va á contestar, pero en Ramon se li adelanta y crida ab veu llastimera:

—¡Jo!... ¡jo!... ¡burro de mi!...

Y anyadeix després d' una pausa:

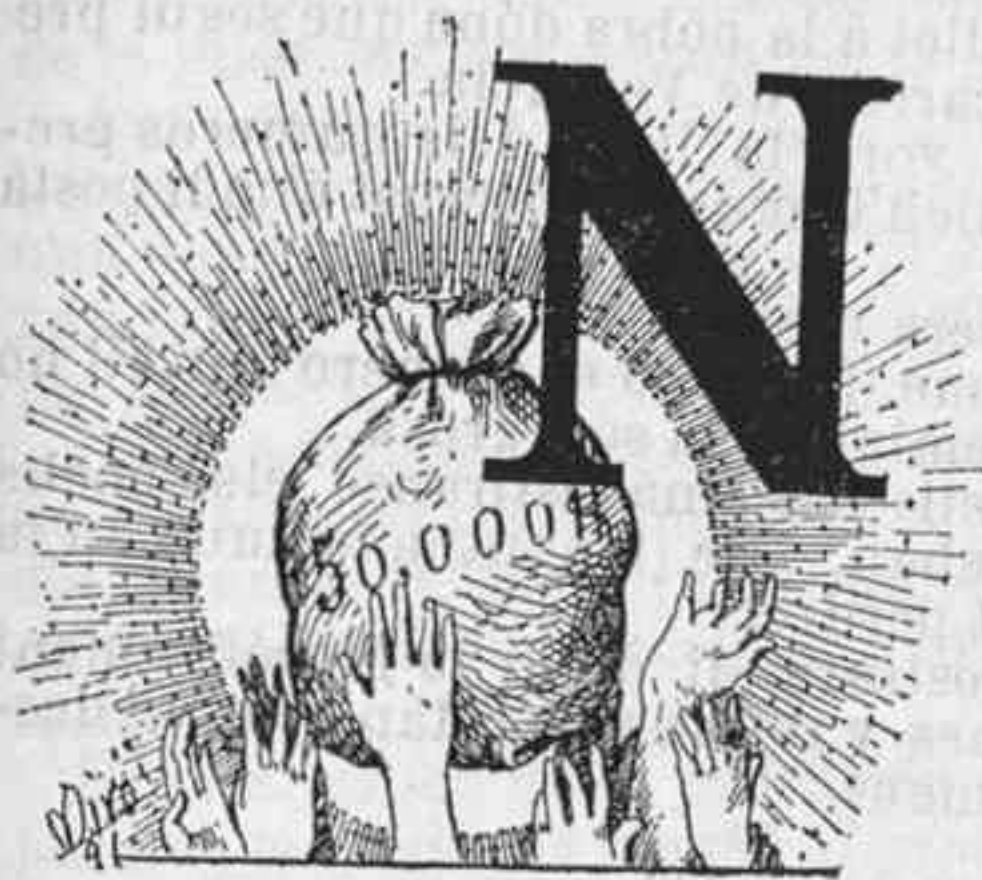
—¡M' está bé, per bárbaro!...

Afortunadament, los mistos eran d' aquells que no creman, ni envenenan ni serveixen per res.

A. MARCH.

LA SÓRT GRÓSA

(Valenciá)

No hiá una persona en Espanya que no haja juat una volta, per lo manco, á la loteria.

Com qu' este es un joch eminentment nacional: no devaes l' explota l' Estat.

Dupte que existisca un es-

panyol que no haja ensomiat vores de la nit al mati millonari. Persupost, no per haberguanyat els dinés treballant honradament; sino per esperar la grandisima sórt de que caigui la grósa.

¡La grósa! ¿Qui no la desija? ¿Qui no ensomia ab ella?

Pera el jugador per temperament, la sórt grósa es una pesadilla que no l' abandona may, per despért que estiga. Tot l' any jua una extracció y atra el mateix dècim ab la esperansa que veu una volta y atra fallida, de que ixca el seu número premiat pera agarrar ab febroza má el desitjat tesór. No val que la fortuna, que com á femella, es caprijosa, li jire la cara, donanli cada mico capás de desenganyar al hóme mes desconfiat y recelós. «La extracció próxima serà»—diu filosóficament, y continua nostre home juant, sinse que per aixó escarmente ni s' arrepentisca. El jóch pera ell es un vici, y quant no tinga dinés pera juar, serà capas de tot: hasta de la major baixa.

La loteria qu' es la esperansa en tot temps dels espanyols, té el privilegi de tornarnos á tots locos per Nadal. En la extracció de *Noche-buena* tot lo mon jua. Lo mateix el home de negocis qu' el últim *pelafustan* al qui li falten cinch pesetes pera un duro. El que no pot juar un bitllet sancer, jua una participació: per jiqueta que siga.

El desix de probar fortuna es tan jeneral qu' en las oficinas públiques, en les cases de comers, en las fábriques; en una paraula: allí ahón se reuneixen varios individuos per motiu de profesio ó ofici se jua en colectivitiat.

Hasta les tendes de *ultramarios* y barberies aplega estos dies la locura per lo joch.

A lo millor entra un home de caràcter pacífich á que li fassen la barba, ú d' eixos ciudadians incapasos de fer mal y que s' asusten hasta del volar de una mosca, y el oficial de la botiga mentres l' afaita de mala manera, fenli vore les estreles en mitx de mitx dia, li diu en tó alegre:

—De hui en huit dies es la grósa.

—¡La grósa!... esclama nostre home tot asustat, creense que se trata de una cuestió d' ordre public.

—Si sinyor, la grósa,—afirma l' oficial. Vosté també té participació.

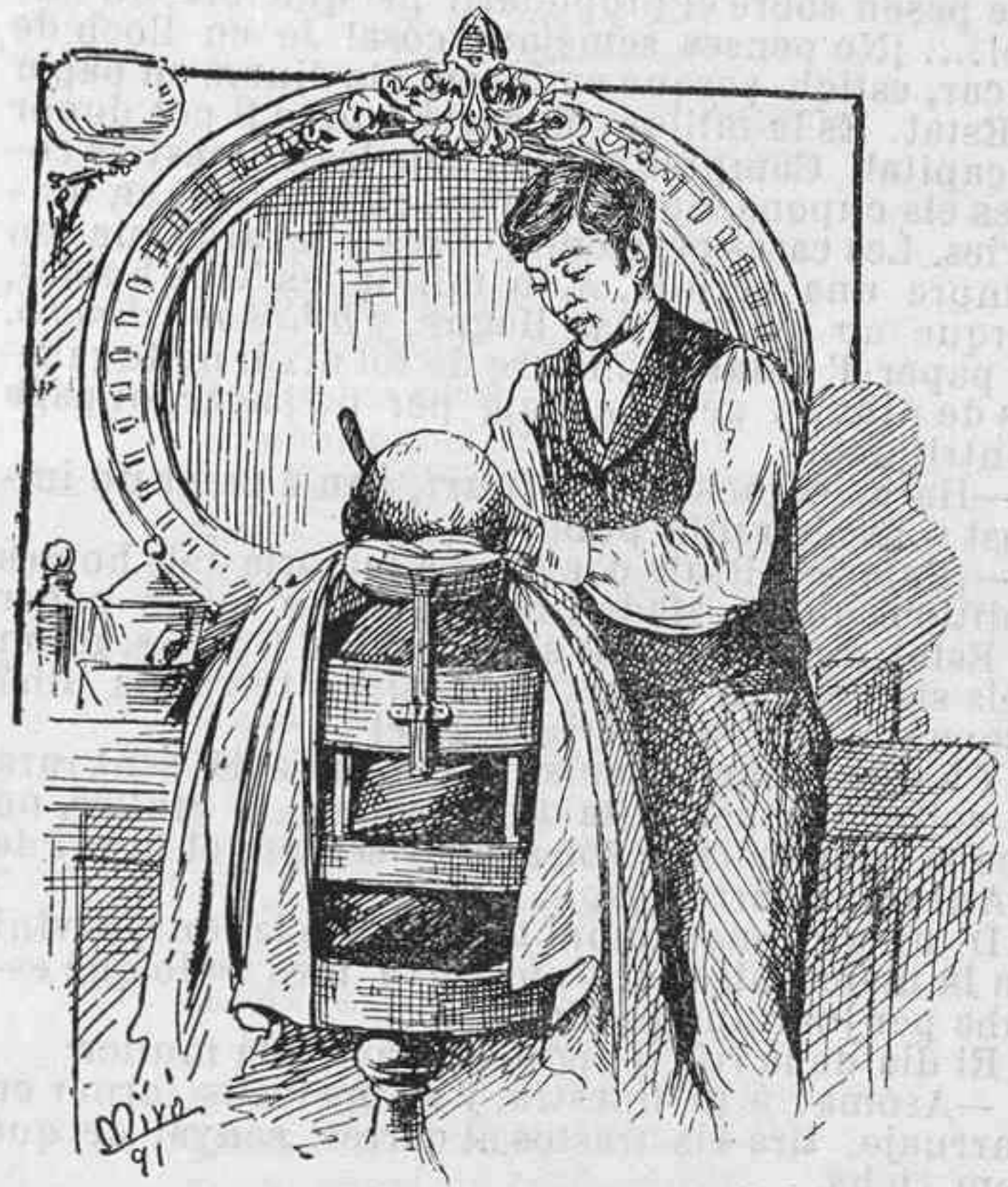
—¡Ave Maria! ¿Jo?... diu el parroquiá perdent el póch color que li queda.—¿Qui li ha dit á vosté tal cosa?

—No hu negue; tot se sap: dins de vuit dies tots richs.

—¿Richs?

—Si sinyor, richs. ¿Vosté quin número jua?

Al ouir esta pregunta el pobre parroquia recóbra la tranquilitat que habia perdut per moments.

puix al ouir parlar de riqueses se pensá qu' es trataba de la liquidació social.

La cuestió del jóch dona lloch á escenes caseres que tenen mólt de cómiques.

¡Cuánts de castells en l' aire alsen les families estos dies!

Conech un matrimoni, que desde que comprá un dècim, no gotja un rato de quietut.

A totes hores están marit y muller á sarpa de

grenya, per la colocació que li han de donar al capital... en el cas de qu' els ixca.

—Jo soch de opinió—diu la dona—de que comprem una casa. Vull donarme tó ab les meues amigues y escriure, al omplir el padró municipal, en

lloch de *dedicada á sus labores*, lo cual me pareix molt *cursi*, esta atra profeció mes digna de una persona decent: *propietaria*.

—Dona—el ser propietari no es, com creus, profeció ni ofici, sino estat social, digne per cert hui dia de llástima. ¡Y que no son fluixes les càrregues que pesen sobre el propietari! ¡Ni que fora un burro!... ¡No penses semejant cosa! Jo en lloch de fincar, estich perquè empleem els diners en paper d' Estat. Es la millor colocació que se li pot donar al capital. Compres *cubes* y tots los trimestres cobres els cupons. Lo dit: no te calfes el cap en tonteries. Les cases ocasionen obres y reparos que son sempre una perdua. A lo millor les tens buides, perquè no hiá qui les llogue, y *adiós mi dinero*. El paper d' Estat está lliure de tot aixó; no te gabelles de ningun género; puig per no pagar, ni paga contribució.

—Hara, segons diu el *Diari*, van á crear un impost sobre la renta pública.

—¡Falories! Riute d' aixó. La majoria dels homes polítics qu' en Madrid mangonexen tenen paper d' Estat; á molts pòchs s' els coneix finques. ¿Com vols siguen tan tontos qu' es tiren terra als ulls? ¡Bons son élls pera perjudicarse!

Y á este tenor segueix la conversació, sent rara la volta, que per falta de caxasa en la muller, no acaba aquella com sól acabar sempre el rosari de l' Aurora: á garrotaes.

D' un atre matrimoni tinch noticia que, vivint en la major miseria, s' empenya mes de lo que estava per juar una participació.

El dia de la rifa li digué el marit á la muller:

—Asómat á la finestra, y si me veus tornar en carruaje, tira els trastos al carrer: senyal de que som ríchs.

En efecte: la dona estigué esperant impacient qu' el marit tornara ab la bona nova. De quant en quant s' asomaba á la finestra com éste li havia manat.

De pronte se pará un cotxe á la porta de la casa: era éll.

—¡Mos ha caigut la grosa!—pensá la muller—y sinse encomanarse á Deu ni al diable, escomensá á tirar els mobles per la finestra.

—¡Detintel!... ¡Detintel!...—li gritaba el seu home ¡No fases tall!

Inútil advertencia: per pronte que la muller la quira, era ja tart: havia tirat *la casa por la ventana*

En axó s' obrí la pórtia de l' habitació y entrá el pobre marit ab una closa y coixejant d' un peu.

—¡Malahida sórt!—exclamá.

—¿Puix, no te ha caigut?

—Qui'ha caigut soch jo; pero en tan' mala sórt, que m' he trencat un peu: per aixó he vengut en cotxe.

El cas era pera riure... sino fera plorar.

Pero res tan cómic com lo que li susuí á un amich meu, calvo per mes senyes, anys arrere.

La vespra del sorteix se trová en lo Mercat ab una cega.

—Cómprem este decim que me queda.,—li digué —es el de la sórt.

El meu amich, sinse consencia de lo que fea, li prengué el decim y el mirá.

—No m' agrá el número—va dir—es masa baixet.

—Préngal qu' es el de la sórt—li respongué la cega insistint.

—Que hu siga: no el vullc.

Y li deixá el billet á la pobra dóna que seguí pregonarlo per los carrers de Valencia.

Al endemá, al vore la llista dels números premiats, el meu amich tingué un disgust que li costá una malaltia.

El cas no era pera menys.

En primer terme figuraba el número qu' ell no havia volgut, premiat ab la sórt grósa.

—¡Bestia de mi!—esclamá estiranse els pochels pels que li quedaban.—He ¡tingut la fortuna en la má y l' he deixat perdre!

—Aixó te demostrará—li diguí jo filosóficamente —qu' els modismes y refrans no están sempre desprovists de fonament.

—¿Perqué?

—Perqué á la sórt *la pintan cega*.

J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE

Madrid 1891

UN PERCANS

Sentada sobre 'ls mèus brassos
ab amor l' acariciava
y aixis d' amistat sellava
nostres carinyosos llassos,
quan de cop, sens ferli mal
qu' es lo que 'm causá extranyesa,
ab envejable vivesa,
va fugir d' ells, fent un salt;
deixant impresa, la ingrata,
en ma pell ja rebregada,
una fonda esgarrapada...
may més jugaré ab cap gata.

AMADEO.

DÉCIMAS

Coincidint ab los rumors de que va á aumentar-se 'l preu del pá, ha tingut lloch la reaparició de las *décimas*.

Es alló que diu lo ditxo: una desgracia may ve sola.

No obstant, aquest any los lectors de LA ESQUELLA podran safarse cómodament del compromís en que las felicitacions posan á tothom; y se 'n safarán gracias á una recepta que 'ls daré, quals resultats son més que segurs, infalibles.

Es en veritat cosa trista, que en los moments en que un hom está que no descansa ni sossega pensant si treurá la grossa y concertant lo gall, vinga tota una caterva de galifardeus á marejarlo ab cromos y paperets brodats, amenisats ab versos fills de la imaginació d' algun poeta gorrero.

Anys enrera va comensar á dirse que aixó de las *décimas* de Nadal acabaria per perdres, perque era una moda absurda y perque 'ls *decimayres* s' anavan ja convencent de que 'l públich no está avuy per brochs ni per felicitacions.

Desgraciadament tan hermosas profecias no sols no s' han confirmat, sino que la epidemia va cada dia en augment, tant, que 'ls que avants rebiam un quadernillo de felicitacions avuy ne rebém nna resma.

Es més: estich en la persuasió de que antes de perdres la moda de donar *décimas*, se perdrá la moda de tenir quartos.

Desde 'l dia de sant Tomás fins que s' acaban las firas, la campaneta de la porta de casa no para de sonar.

—¡Ning! ¡ning! ¡ning!

—¿Qui hi ha? ¿Qué vol?

—Si es servit: la *décima*.

—¿Qui es vosté? No tinch l' honor de conéixer...

—¿Nó? ¿no 's recorda de mí? Soch un que durant la Exposició estava empleat en lo globo cautiu... ¿sab? Aquell que agafava la corda de la esguerra...

—¡Pero qué tinch que veure jo ab lo globo, ni ab la corda, ni ab aquestas xeringas!...

—Ja veurá... com que vosté s' hi va enfilear varias vegadas, y un hom té molta memoria y sab agrahir la bona voluntat de las personas...—

¿Qué li contestan á un parroquiá d' aquesta naturalesa? Donarli un ral, es poch; clavarli un tiro, es massa... Sisquera per recompensar la seva memoria, se li ha de donar una pisseteta.

Després ve 'l del gas... y jo gasto petroli.

A continuació ve 'l sereno... que en ma vida l' he fet servir per res ni sé quina veu usa.

Darrera d' ell puja l' escombriayre... á pesar de que á casa baixém cada vespre las escombrarias al carrer.

Més tart compareix l' aprenent del pintor... que fa set ó vuyt mesos va emblanquinarnos la cuyna.

Y 'l taberner que 'ns porta 'l vi... ¡lo vi que 'ns envenena!

Y 'l forner que 'ns porta 'l pá... faltat casi sempre de pes.

Y 'l carboner que 'ns porta 'l carbó... ple de pedras y brasas fumosas...

Res... que aixó no pot anar, y com las cosas tot es comensarlas, hi resolt aplicar desde luego la recepta aludida, recomanantlos á vostés que fassin lo mateix.

—Bueno... pero ¿ahont es aquesta recepta?

—¡Ah! Tenen rahó que m' olvidava de donarla.

Aqui va, y en vers y en castellá, perque fassi més boních:

*Contra el vicio de pedir
hay la virtud de no dar.*

Los aconsello sobre tot que sigan ben *virtuosos*.
MATÍAS BONAFÉ.

LA CLAU

L' ambició en lo mon impéra
y aquesta 'ns fá á tots esclaus:
ja va comensar Sant Pere
fentse *duenyo* de las claus.

Veyent aquest procedi
l' home va dir: ¡endavant!
ja que 'ns ensenya 'l camí
preném exemple del Sant.

Y tant si es tort com si es dret,
tant si 's diu Pere com Pau,
ningú sol viure distret,
tothom vol tenir la clau.

L' un guarda la d' un *misteri*,
l' altre la d' un gran invent,
aquell la d' un ministeri
y 'l gandul la del convent.

Si una 'n guardo jo, m' abona
un excés de precaució
que tenint guapa la dona
molts farán lo que faig jo.

Ningú pot trobar mal fet
que 'm guardi la clau del pis:
¿no pot sé' un vehí distret...
y que porti un compromís?

La de l' escala guarda ella
per evitarme treball...
y el que fasse centinella
carré amunt y carré avall!

Y, així y tot... ¡mala negada!
va adormirse al mateix punt
de trucá' ahí, y *nada, nada*,
carré avall y carré amunt!

Espero, truco encés d' ira,
miro al balcó ó no sé hont;
al punt que la clau me tira
y, ¡mireu quin bony al front!

L' HEREU D' HORTA.

A UNA TELEFONISTA

Encare que de coneixert',
Carmeta, no 'm cab l' honor,
puig tan sols per lo teléfono
havém parlat més d' un cop,
t' haig de dir que ta veuheta
ha trastocat lo méu cor,
de modo que, avuy en dia,
crech que per tú estich mitj boig.

No 'm conech, mes m' imagino
que 't veig; ¿sabs qué ho fá? L' amor,
l' amor, sí, Carmeta maca,
(puig que ho ets ho sé bé prou),
l' amor fá que jo 't contempli
sens ni haverte vist tan sols;
y es perque l' amor me dona
una extranya intuició,
que 'm fa veure com tangible
la ilusió que 's forja 'l cor.

T' estimo, en fi, (no t' enfadis
si ho dich tan de sopetón)
y sols desitja coneixert'
ton més fervent aymador,
advertint que, si no ho logro,
de ma vida no 't responch,

puig soch capás... de menjarme
un pollastre cuyt al forn.

JAPET DE L' ORGA.

VALOR Y VALOR

Caminava tot distret
una nit del any passat,
las dotze havian tocat
y feya un rigurós fret.

Passava per un carrer
de l' Ensanxe, sens temor
de trobá algún malfactor
que 'm fes deixar lo diner.

Vostés dirán:—¡Qu' es estrany,
sent altra hora de la nit
corre sens sentir neguit,
sens temor d' algún parany!

¡Ah! no, senyors; no sentia
gens de por, ni armas portava;
ves si bèn tranquil anava
confiant en ma valentia.

¡Si tenia en tal moment
molt de valor, molt de cor;
pro no tenia 'l valor
de cinch centims solzament!

EMILIO SUÑÉ.

LLIBRES

DOS HISTORIAS VULGARES.—per D. José Castro y Serrano.—L' ilustre acadèmich, autor de aqueixas dos noveletas, es un dels escriptors més notables de la moderna literatura castellana. A punta de ploma ha lograt conquistarse una gran reputació. Llibre qu' ell suscriu, ja poden llegir-lo, segürs de recrearse ab los primors de son estil incomparable. Primors may rebuscats, naturals, expontanis, fills de sas brillants condicions.

No coneixém un altre prosista més elegant de natura. Tè ademés lo do inapreciable de l' amenitat. Una amenitat lleugera que 's filtra imperceptiblement en l' atenció del lector, y que únicament pot compararse ab la brisa suau que acaricia 'ls poros de la pell.

Las dos historias vulgares constitueixen dos preciosas noveletas, titulada l' una *La serpiente enroscada* y l' altra *El reloj de arena*.

La serpiente enroscada es un quadro de género viu, palpitant, ben concebut, notablement desarrollat. Se reduheix á descriure las desventuras de un antich apotecari, que cap á sas vellesas cedeix la rancia botiga á dos dependents, sufrint després lo desengany cruel de véurela transformada en una farmacia moderna, al estil del dia, lo que li ocasiona un gran disgust y es causa de una serie de incidents lamentables.

En *El Reloj de arena* presenciém la ruína de una familia aristocrática, víctima del luxu, de la imprevisió y del desordre.

Los tipos de una y altra están apuntats magistralment; pero no es lo més important la part novelable, sino lo llenguatge del autor, las frases felisas qu' esmaltan las páginas del llibre, en una paraula, la ostentació de las condicions especials que distingeixen al autor de las *Cartas trascendentales*. Podrá 'l Sr. Castro y Serrano no ser un gran novelista; pero ningú podrá negarli la qualitat d' escriptor incomparable.

Lo llibre, editat ab esmero y elegancia per la casa Fé de Madrid, aparéix ilustrat garbosament per D. Angel Pons.

MÁS CUENTOS VIVOS, de *Apeles Mestres*.—Lo primorós poeta, autor de la *Margaridó*, apart de un notable ilustrador de obras, es ab lo llapis á la má

un humorista de primera forsa. Diguincho, sino, sa *Granizada*, sa *Danza macabra*, y algunas altras obras del mateix género, entre las quals cal colocar en primera ratlla la que anys enrera vá publicar ab lo titol de *Cuentos vivos*, y que féu las delicias del públich.

La que avuy dona á la estampa titulada: *Más cuentos vivos*, es una segona serie de aquells, tan bona ó millor qu' ella y de segur més variada. Disset quientos comprén, haventhi de tots los géneros y per tots los gustos, desde 'l caballeresch al científich, desde 'l familiar al que podriam dirne quiento del porvenir. En tots hi campeja un bon humor inagotable, unit á una elegancia y una expressió en lo dibuix verdaderament genials, al mateix temps que un respecte absolut á la decencia, de tal manera que pot fullejar la colecció la nena més casta, sense perill del séu pudor, al propi temps que 's complaurá recorrent sas xispejants planas l' home més malhumorat, segur de pasahi una estona agradable.

RATA SABIA

PRINCIPAL

Continuan los nanos fent las delicias dels grans. La companyia infantil se véu cada nit aplaudida, recreant al públich ab la desenvoltura y la precocitat de aquella quitxalleta, tan ben ensinada pel Sr. Bosch.

A las obras que han vingut representant fins ara, que son: *Colegio de señoritas*, *La leyenda del monje*, *La gran-vía*, *Certamen nacional*, *El gorro frigio* y *La Diva*, s' hi afegirá aviat *El chaleco blanco* ab la séva corresponent banda de cornetas.

No falta qui espera ab interés aquesta novedat.

LICEO

Res de nou.

Diyendres s' havia anunciat l' ópera de Weber *Der Freischütz* á cárrech de la Borghi Mamo y 'l tenor Garulli. Molts concurrents al arribar davant de las portas del teatro trobaren los fanalsa pagats y sobre 'ls cartells l' anunci de haverse suspés la funció.

Aixís es, que no hém sortit de la *Lucrezia*. Menos mal. Ja varem dir la senmana anterior, que l' ópera de Donizetti era fins ara 'l millor conjunt de la temporada.

*
* *

Se anuncia la próxima arribada del tenor Marconi.

Los aficionats al tenor, que son en tan gran número á Barcelona, ja l' están esperant com candeletas. Fins tinch entés que ja s' han fet apostas sobre si desde que no l' hem sentit ha guanyat ó ha perdut, en materia de véu. Allá veurém. Lo únich que sembla veritat, y aixó ningú ho sabrá millor que la empresa, es que, si no ha guanyat de véu, ha guanyat de sou.

Ja veurán, senyors: á falta de Gayarres.....

CIRCO

Alguns elements de la companyia han deixat de formar part d' ella, essent reemplassats per altres que 'ls sustitueixen.

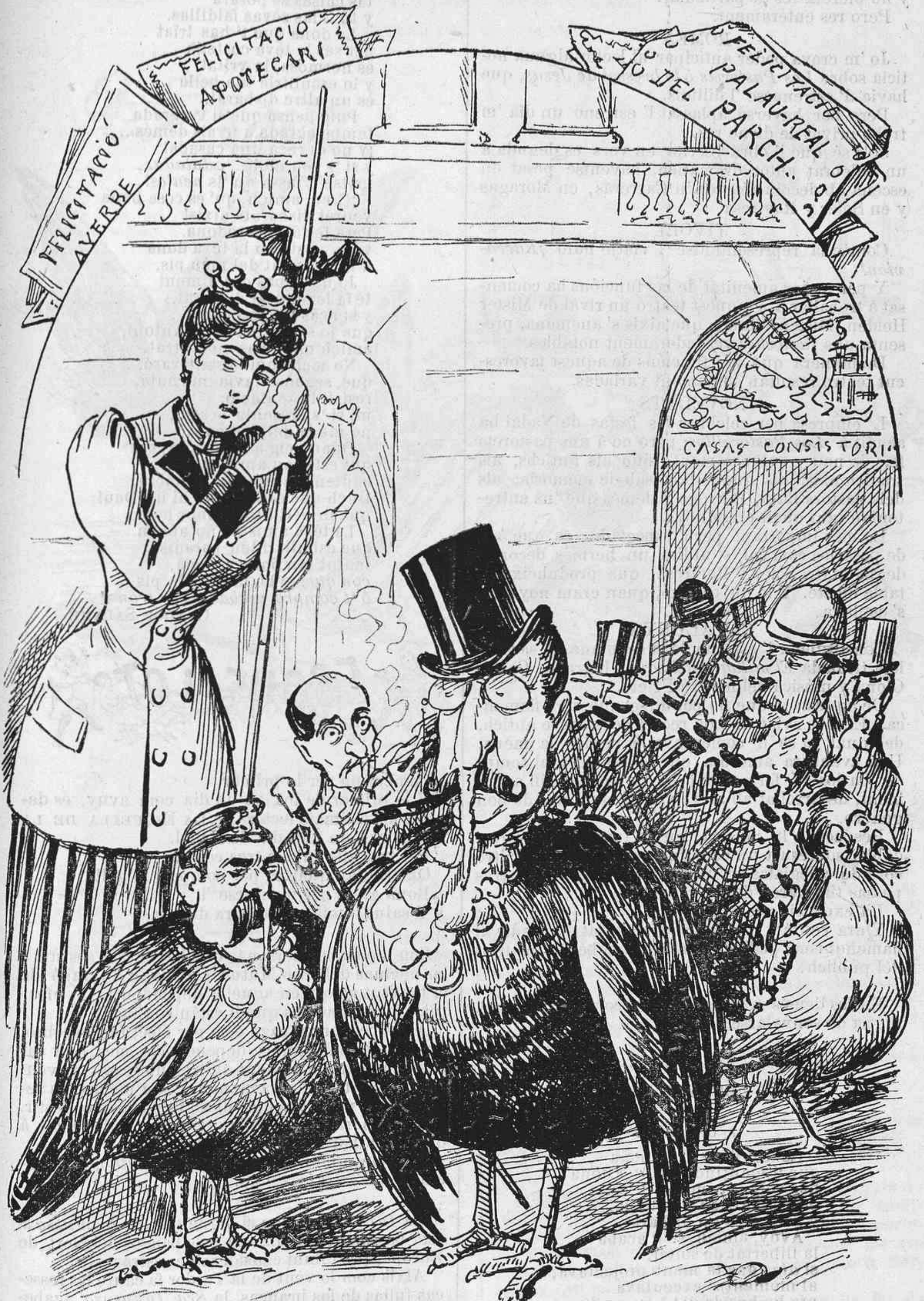
Lo que no s' ha sustituhit encare es l' espectacle *De la noche á la mañana*.

Haventhi las decoracions, lletra, música y artistas es lo de menos.

*
* *

LO REMAT DE LA PUBILLA

—Tant y tant'gasto que 'm portan,
tan cars que 'm solen costar,
y si un dia 'm convé vèndrels,
ningú me 'ls voldrà comprar.

Un ball nou: se titula *El rapto de la bella Elena*, y no ofereix res de particular.
Pero res enterament.

ROMEA

Jo 'm creya poder anticipar al lector alguna noticia sobre *Los Pastorets ó lo bressol de Jesus*, que havia d'estrenarse 'l dilluns.

Pero per haverse aplassat l'estreno un dia 'm trobo privat de dirne res.

Sols sé que l'obra escrita en vers es deguda á un celebrat autor dramàtich, haventse posat en escena ab decoracions de 'n Carreras, en Moragas y en Soler y Rovirosa.

TÍVOLI

Continúa representantse 'l viatge bufo *¡Karra-vion!*

Y per major amenitat de las funcions ha comensat á treballar á n' aquest teatro un rival de Mister Holden. Mister Winn's, que aixís s'anomena, presenta uns *fantoches* verdaderament notables.

De manera que las funcions de aquest favorecut teatro resultan sumament variadas.

NOVEDATS

L'empresa per celebrar las festas de Nadal ha acudit á *Los Pastorcillos*; pero no á uns pastorets fets de nou y expressament, sino als antichs, als tradicionals, als que tothom sab de memoria; als dels pastors Bato, Borrego y demés que 'ns entretenian tant quan eram noys.

Lo mes important per l'espectador es que á fi de posarlos com cal, s'utilisa un hermós decorat, degut al Sr. Soler y Rovirosa, que produheix notable efeete. Y lo qu' es aixó, quan eram noys, no s'estilava.

CATALUNYA

Constituheix l'estreno de la senmana, la sarsueta titulada *El milagro del santo*, lletra de Carlos Olona y música del mestre Prieto.

De aquesta si que no pot dirse que siga flamenca. Es mes aviat un bon recort del género antich, del qual ja se'n comensava á perdre la mena. Una aventura amorosa que 's remonta al temps de Carlos IV forma la base de son senzill argument, desenvolupat ab acert y cusit de xistes de bon género.

Respecte á la música, qu' es també molt agradable, sobresurt un coro de seminaristas, un altre coro de colegialas y un terceto cómic. Las tres pessas tingueren de ser repetidas.

La execució acertada.

Y ara veurán com sense necessitat de acudir al flamenquisme poden alcansarse també 'ls aplausos del públich.

En los demés teatros no ha ocorregut novedat digna de senyalarse.

N. N. N.

¡BUNYOL! (*)

A UN AMICH

Cansat de la vida bona
que 'l mantindres solter dona
has volgut cambiar d'estat,
enlassante ab una dona,
y per mí es un disbarat.

Avuy, amich, se t' acaba
la llibertat de solter:
si algo ans ta ment projectava,
al moment s' executava...
ara ho has de di' á la muller.
Permis li has de demaná

(*) Sobrant del *Almanach*.

per las cosas més senzillas;
á casa ella manará;
tás calsas se posará
y tú... las sévas faldillas.

La dona que t' has triat
per ser la tèva costella
es hermosa, la vritat,
y lo escullirla tan bella
es un altre disbarat.

Puig pensa que si t' agrada
tambè agrada á n' als demés...
¡y no es roca una casada!
y si 's veu molt... *adulada*...

¡potsè 't fassa dú 'ls *neulès!*
¡Creu, amich, qu' es cosa bona
veuret disbaratá aixís!
Pera ferla més rodona
vèns á está ab la tèva dona
á n' al costat del mèu pis.

Jo no sè pas qui dimoni
tè fa fè' aquest disbarat,
y si acás t' has figurat
que jo soch com Sant Antoni,
amich mèu, vas molt errat.

No soch com lo sant varó,
que, segóns l' avia 'm conta,
resisti la tentació:
jo, si 's presenta ocasió,
no me la deixo escapá'

Quan veig á la tèva esposa
qu' está tan apropet mèu,
contemplantla tan hermosa,
tinch que dirho ¡com hi ha Deu!
qu' en perill ton honor posa.

La tèva amiatat no abona
que esbulli 'l tèu paradís
tenint tan bonica dona,
*con que: ¡ó bè mudas de pis
ó 't compro un barret de trona!*

CANDOR SALAMÉ

Comensem per lo primer.

Y lo primer de tot, en un dia com avuy, es desitjar als estimats lectors de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA un felis dia de Nadal.

Per tots ells anhele tres cosas:

Que tingan quartos per comprar lo gall.

Bona gana per menjarse 'l.

Y salut inmillorable pera digerirlo.

Son muchas las personas que havent de assistir á las oficinas del Giro Mútuo 's queixan ab rahó de la lentitut ab qu' en aquella dependencia s' efectúan las operaciones que li están confiadas.

Aixís per fer un pago com per efectuar un cobro, no existeix en aquella dependencia més que un trist empleat, de manera que 'ls interessats se veuen precisats á esperar tanda, y son muchas las vegadas que ni ab dos dias ni ab tres poden enllestir.

De manera que aquella dependencia del Estat, á dreta lley hauria de cambiar de titul.

Alló mes que l' oficina del *Giro mútuo*, es l' oficina del *Fastidio mútuo*.

La *Influenza* ó com si diguessim lo *trancasso* s' está passejant actualment pels paissos del Nort de Europa, produhint considerables estragos.

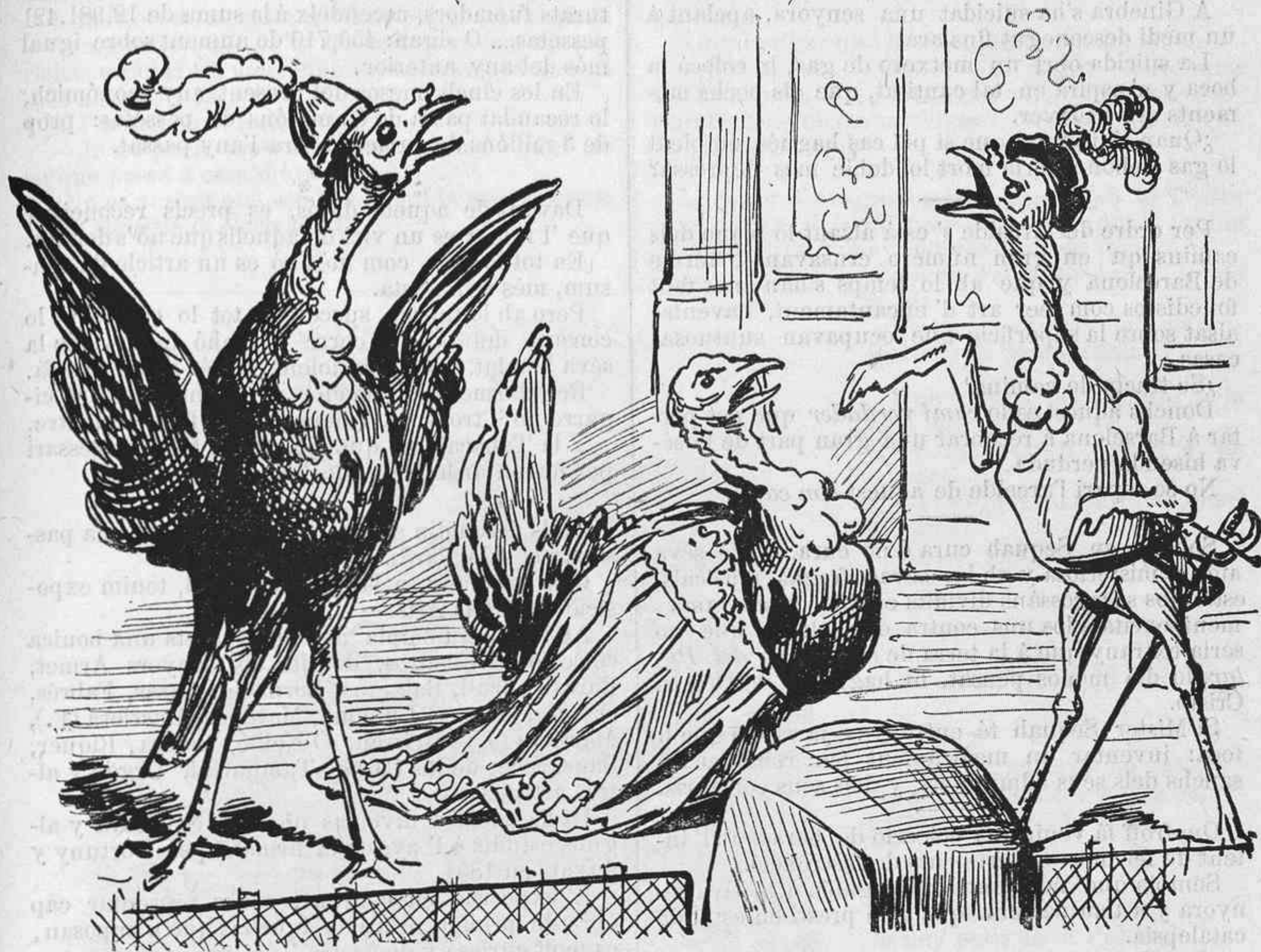
Aixís com lo vent de la Tardor fá caure las ressecas fullas de las brancas, la *Sra. Influenza* agabella á tots los xacrosos y 'ls envia bitllo bitllo á l' altre barri.

Fins ara la Medicina no ha trobat un medi eficas

GRAN TEATRO DEL LICEO

(SUCURSAL DEL «GAYARRE»)

No vajan pas á la fira,
que potsé 'ls enganyarán;
si volen galls bons y grossos,
al Liceo 'n trobarán.

per pararli 'ls peus. Aixís es que 'ls metjes la *deixan corre*.

Y ella corre, corre sense cansarse, de poble en poble, de vila en vila, de ciutat en ciutat, de nació en nació, sense necessitat de passaport, invissible, pero no impalpable.

La descarada! Allá ahont posa 'l garrot, ja 'ls dich jo que s' hi coneix desseguida.

Lo dia de Sant Tomás vá efectuarse la repartició de premis als alumnos de las escuelas municipals de Barcelona.

Se realísá l' acte en lo gran saló del Palau de Belles Arts.

Los regidors reberen avis de assistirhi de frac; pero ab paletó, atés lo rigor de la estació.

Pero á despit del paletó, com que 'l fret se deixava sentir més de lo regular, en aquell local tan espayós, un regidor vá costiparse, y al fer lo primer estornut vá dir:

—Sant Tomás.... ¡etxèm!.... una vez y no mas.

Nos fá notar un apreciable lector que 'l dia de Santa Llucia continua observantse á la Catedral una costum que té molt de antihigiénica, y fins de perillosa.

Al peu de una bacina ahont s' hi recullen limosnas s' hi sitúa un capellá provehit de una reliquia, ab la qual toca 'ls ulls de tots los devots que depositan algun céntim en la bacina

Si enfermetats hi ha contagiosas, son certas dolencias de la vista. De manera que 'ls que plens de fé posan los seus ulls en contacte de la reliquia que tans altres ulls ha anat tocant, poden adquirir fácilmente una ganga que 'ls deixi ben servits per tots los dias de la seva vida.

Solen dir que la fé es cega; pero en aquest cas á més de cega es tonta.

* *

¿No podría saberse qu' es lo que sobre aquest particular opina la Junta de Higiene y Sanitat?

Si es es cert, com afirman, que la companyia de teléfonos establirá una tarifa módica á fi de facilitar la colocació de aparatos telefónichs en la porteria de las casas particulars, per us de tots los vehins de las mateixas, no hi haurá prompte á Barcelona qui no s' entenga per teléfono.

Pero de segur que 'ls que mes ús han de fer de aquest invent, serán los enamorats.

No voldria sinó cinch céntims per cada vegada

que 'ls fils telefònichs trasmetrán aquesta experió:

—¡T' estimo molt!....

A Ginebra s'ha suïcidat una senyora, apelant á un medi desconegut fins ara.

La suïcida obrí un metxero de gas, hi colocá la boca y n' aspirá en tal cantitat, que als pochs moments era cadáver.

¿Quan s'hi jugan que si pèl cas hagués empleat lo gas Lebón s'haria mort lo doble més depressa?

Per ordre del Arcalde s' está alsant lo plano dels camins qu' en gran número crusavan lo terme de Barcelona y que ab lo temps s'han anat fent fonedissos com per art d' encantament, haventse alsat sobre la superfície que ocupavan suntuosas casas.

¿Se tracta de camins?

Donchs aquest es lo *camí verdader* que pot portar á Barselona á recobrar una gran part de la seva hisenda perduda.

No se separi l'arcalde de aquest *bon camí*.

Sobre si en Sequah cura ó no cura, ab la seva aigua misteriosa y ab las sévas fregas musicals, están los saragossáns dividits en dos, y tan sumament excitats los uns contra dels altres, que no sería extrany que á la terra de *la Virgen del Pilar*, lo dia menos pensat, hi hagués la de Déu es Cristo.

Si Mister Sequah té entranyas, ja sab lo que li toca: inventar un medicament per rebaixar las sanchs dels seus admiradors, y dels seus contraris.

Onofroff fá venir una colecció de fieras, ab l'intent de fer nous experiments de fascinació.

Sembla que farà entrar á la gabiá á la seva senyora y á tota persona que s' hi prestí en estat de catalepsia.

¿Qué diuhen?.. ¿Qué troban que aixó es una barbaritat? No tingan cuydado: fentho Mr. Onofroff no succehirá cap desgracia.

Ara, si en lloch de tancar personas ab fieras, tanqués gendres ab sogras dintre de una gabiá, en aquest cas es imposible preveure lo que succehiria.

Desde que la República francesa, al pujar las tarifas de Aduanas, perjudica en tan alt grau la nostra producció vinícola, sembla que s' ha armat una conjura de senyoras, havent prés la resolució de prescindir en absolut pels seus vestits de las modas francesas.

En aquest punt ja fa temps que ho haurían de haver fet.

Bó es, no obstant, que aprofitin un pretext tan patriótic per realisarho.

Ara no més falta veure si aquesta resolució será duradera.

¿Tindrà 'l *sexo débil* suficiente *fortalesa* per realisarla?

Lo distingit actor Sr. Tutau sigué víctima 'l disapte passat de una desgracia que lamentém ab tota l' ànima.

Trobantse en l' escenari de *Novedats*, ahont dirigia la representació de *Los Pastorillos*, mentres s' estava preparant la escena, li caygué al damunt desde las bambalinas, un gros fòtil destinat al espectacle, causantli una forta contusió en lo cap y la fractura de una cama.

Nos felicitarem de que l' inteligent y laboriós actor vegi en breu restablerta la seva salut.

La Tabacalera ha publicat los comptes del tabaco que ha venut durant lo més de Novembre últim.

Lo valor del veneno qu' hém absorbit los desventurats fumadors, ascendeix á la suma de 12,981.421 pessetas.... O sigan: 450,710 de augment sobre igual més del any anterior.

En los cinch mesos del present any económic, lo recaudat passa de 65 milions de pessetas: prop de 3 milions de augment sobre l'any passat.

* * *

Davant de aquets datos, es precis reconeixer que 'l fumar es un vici de aquells que no 's deixan.

En tot lo mon, com més bó es un article de consum, més se'n gasta.

Pero ab lo tabaco succeheix tot lo contrari: lo consum del tabaco corre en rahó inversa de la seva bondat. Com més dolent es més gasto se'n fá.

Regularment lo fumador si al encendre un cigarro no 'l troba bó, 'l llenca y cala foch á un altre.

Y la Tabacalera, que ho sab, fá tot lo necessari per fomentar lo vici... de llenca tabaco.

No 's descuidin aquets dias de donar una pasada pel saló Parés.

Com cada any, pels vols de Nadal, tenim exposició de Bellas Arts.

Ab tal motiu ompla aquellas parets una bonica colecció de quadros, deguts als senyors Armet, Barrau, Brull, Baixeras, Bernadet, Casas, Fabrés, Galofre, Graner, Llimona, Marqués, Masriera (F.), Masriera (J.), Meifren, O'Neill, Ribera, Riquer, Sans, Soler de las Casas, Tamburini, Urgell y altres artistas.

Hi ha ademés diversas obras d' escultura y alguns estudis á l' ayguada firmats per Fortuny y fetxats en 1854.

L' expocisió en conjunt, sense presentar cap obra de primer ordre de aquellas que s'imposan, es molt curiosa y demostra 'ls sólits progressos que realisan los Artistas de Barcelona.

La pólvora sense fum y la rapidés del tiro que fins ara s' havian aplicat únicament als fusells, s'utilizarán també ab la artilleria.

Als alemanys los hi correspon aquesta ampliació dels medis de guerra del porvenir.

Los experiments que acaban d' efectuar han donat resultats maravellosos. Los canóns, un cop s' hi posan, van vomitant metralla, sense descans: una bateria forma un raig tan espés y tan seguit, qu' es imposible de tot punt que ningú pensi acostars'hi.

Vostés dirán sens dupte:—Pero ¿ahont anirém á parar si l' ingeni humá continua aplicantse á aquesta classe de invencions?

* * *

¿Volen saberho ahont anirém á parar?

Jo 'ls ho diré de una manera segura y positiva. Quan los armaments hajan alcansat l'últim grau de perfecció, haurém anat á parar á la supressió de la guerra.

Tal com marxan las cosas, y sent la mort dels combatents tan precisa y matemática, será de tot punt imposible que 's trobi un sol home prou insensat, que s' avinga á deixarse matar de la manera mes estúpida. Si 'l mer fet de posarse al alcans de un instrument de guerra, l'ha de matar inevitablement, no hi hauria cap home que 's resigni á colocars'hi.

Las distancias entre 'ls combatents será cada dia major, y al últim no hi haurá ni combatents, ni distancias.

A Tarrasa s'està montant lo teléfon.

A un amo de casa varen dirli que aquell fil-ferro qu'estavan colocant á casa seva, servia pera parlar á llargas distancias y que desde un extrém de la població podia sentirse lo que 's deya al altre extrém.

Enterarse de aquesta noticia, pujar á la teulada y rompre 'ls pals y 'ls fils-ferros, vá ser tot hú. Sense esperar un moment més, vá tirar la destrossa dalt abaix del carrer.

Y l'home deya molt formal:

—Jo nò puch consentir que ningú s'enteri de lo que passa á casa mèva.

¿No es veritat que sembla mentida que visquém en lo sigle de la electricitat?

Un malaguenyo que havent begut en excés obrava baix la influencia de la borrarxera trista, més que trista furiosa, tractava de suicidarse... ¡y de quina manera!... ¡Clavantse al cos un parell de banderillas que possehia!

Afortunadament la seva dona vá lograr impedirho.

Ningú millor que la seva muller, podia dirli:

—¡Borrango!... ¿Cóm t'has pogut creure que las banderillas eran fetas per tú?... Jo puch assegurararte que no las mereixes... Jo puch jurarte que no portas banyas.

Lo tenor Tamagno està en tractes ab lo Teatro Real de Madrit, demanant á la empresa... ¿quina cantitat dirian? ¡Vuyt mil pessetas per funció!..

Pot en Tamagno donar lo *dó* de pit.

En cambi exigeix dels empresaris lo *dó* de butxaca.

Una criada bestia, diu á la seva mestressa:

—Senyoreta: 'l canari s'ha escapat.

—Pero ¿quí dimontri ha obert la gabia?

—Una servidora: per que s'ayrejés.

CATALUNYA PINTORESCA

(DIBUIX DE N. VAZQUEZ)

Cami de Montjuich.—La font de la Conna.

EPÍGRAMAS

—Marit, del cap com estás?
—Interiorment crech que bé;
exteriorment... tu dirás.

C. CLARÍS.

Veyent rodar una cinia lo noy petit de 'n Pasqual fá pochs dias, al seu pare, li deya tot extranyat:
—La cadena dels catúfols deu tenir milers de pams, puig que fá prop de mitja hora que m'estich aquí aturat y sempre voltant la cinia no veig que s'acabi may.

SALDONI DE VALLCARCA.

—Estich furiós, Estapé.
—Y aixó perquè, Pep? ¿Que 't [passa?
—Cada dia 'm don' carbassa la dispesera.

—Perqué?
¿Qué li demanas potsé lo qu'ella no 't pot donar?
—Home, no sigas cap gros: vull dirli que per menjar me dona, pera variar, fá un més, carbassa ab arrós.

D. BARTRINA CUBINYÁ.

Diu que no sab en Bernat fé un mot de lletra, ni ré, y aixó no será vritat, perque avuy me li trobat y feya esses pel carré.

UN TAPÉ Y F. DE T.

Un home de fora visita per primera vegada un barco de vapor y un mariner que l'acompanya, li diu:

—¿Veyéu aquesta máquina? Té mil caballs!...

—¡Caratsus!... exclama 'l pajes. Ja son caballs un miler!... A veure, á veure, feume un favor ara.

—Qué voléu?

—Acompanyeume al estable.

A un escriptor notable va presentárseli un dia un jove, ab la pretensió de que havia de donarli unas quantas llissóns de poesia.

—¿Vosté vol ser poeta?

—Sí, senyor: ho desitjo ab tota l'ánima.

—*Poeta nascitur* diu lo proverbí. ¿Ja sab vosté si tè las condicions necessarias pera arribar á serho?

—Si, senyor: miri si las tinch, que aquí hont me veu puch passar tres días sense menjar.

FILLAS D' EVA

Me sembla que la *primera* á aquesta no li convè: á jutjar per lo que ensenya ja 'n tè prou... ab lo que tè.

Diálech matrimonial:

—Peret, tú no m' estimas.

—¿Y per qué no t' estimo, veyám?

—Perque la major part dels días, quan retiras, tè 'n vens á casa que no pots tenirte de borrarxo. Avuy mateix estás que no t' hi veus.

—No t' ho nego: hi begut més del regular.

—¿Veus com no m' estimas?

—Hi begut més del regular, sí; pero aixó sí: hi begut sempre á la tèva salut.

A un espiritista li diu un seu conegut:

—¿Pero vosté creu de veras en la transmigració de las ánimas?

—Sí, senyor: ho crech á cegas, y la proba es que jo, aquí hont me veu, he sigut un burro.

—¡Home! ¿un burro vosté?... ¿Y quán, si 's pot saber?

—Tres anys endarrera, llavors que faig fer la gran burrada de deixarli á vosté aquells quinze duros.

Entre dos amichs, un dels quals, gorrero impenitent, contempla com l'altra cala foch á un magnífich habano.

—¿Tè 'n quedan més?—li pregunta.

—No, noy, al contrari—respón l'altre.—Me 'n quedan menos.

En una botiga del carrer de la Boqueria:

Una senyora de aquellas tan pesadas remou tot l'establiment de amunt avall, y després de haverse estat contemplant llarga estona una pessa de seda que tè entre mans, pregunta al dependent.

—Fassa 'l favor de dirme una cosa: aquest corte ges de moda ó no?

—Jo li diré, senyora: quan vosté ha comensat á mirarse 'l, estich segur que ho era; pero desde llavors ha transcurregut tan llarga estona, que crech que ja será una mica passat.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

1. XARADA 1.ª—*Tra-pe-ci*.
2. ID. 2.ª—*Po-las-tres*.
3. ANAGRAMA.—*Ostras-Ratos*.
4. ACENTÍGRAFO.—*Avis-A vis*.
5. TRENCA-CLOSCAS.—*Teodoro Bonaplata*.
6. TERS DE SÍLABAS.—SA BA TA
BA TA LLA
TA LLA DO
7. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Industrial*.
8. GEROGLÍFICH.—*Per pérduas un perdis*.

XARADAS

I

¿Hu girada? Tuyas lo noy del Ambrós qu' es tan quart-dos moixa

LÓPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. — Correu - Apartat, Número 2.

ALMANAQUE ÚTIL Y CURIOSO. — Un tomo, ilustrado: UNA peseta.

ALMANACH
de
LA CAMPANA DE GRACIA
pera l' any 1892

Escrit per 50 escriptors distingits
Ilustrat ab molts dibuixos, caricaturas y cromos per dibuixants de nota.
Preu: 2 ralets.

ALMANACH
de
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA
pera l' any 1892

Escrit per 130 autors notables
Ilustrat ab 255 dibuixos y adornat ab una preciosa cubierta al cromo.
Preu: 1 pesseta.

DIETARIOS Y AGENDAS DE BUFETE, desde 1 á 4 pesetas

GRAN SURTIDO DE LIBROS PARA AGUINALDOS

Magnificas tapas ab planxas dauradas, especials pera la encuadernació de
PREU 1 pesseta } LA ESQUELLA DE LA TORRATXA } PREU 1 pesseta

OBRA NUEVA DE JULIO VERNE

MISTRESS BRANICAN.-2 cuadernos en 4.º -2 ptas.

LA FE } OBRA NUEVA } Un tomo en 8.º
de } Precio: 4 pesetas.
ARMANDO PALACIO VALDES }

PEQUEÑECES CATALANAS
MENUDECENCIAS
Pel Pare A. MARCH, de la companyia de
La Esquilla de la Torratxa
Ab dibuixos de Mossen M. MOLINÉ. — Preu 2 ralets.

La próxima senmana sortirá
L' HOME DELS NASSOS
Estornut en vers original de M. FIGUEROLA y ALDROFEU
PREU 2 RALETS

NOTA. — Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mutuo, ó bè en sellos de franqueig, al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d' extravíos, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

y á mes molt devot
va fe á la *dos-versa*
una mala acció.

Segóns asseguran,
va jurarli amor
y ella se 'l va creure
ab massa bon cor
tant qu' ara ja 's troba
en tal tripijoch
que per la *quart-versa*,
no gasta color
y sempre quan menja
tè ascós molt forts.

Sa mare, la pobra
per sortir de pór
aná á casa un metje
á explicarli aixó;
mes ell per contesta
va dirli que no
tenia receptas
per curá l' honor.

Tota la familia
está que treu foch;
mes un oncle d' ella
que l' estima molt
ha exigit d' ell prompte
la reparació.

Estigui ara atenta
que ve lo millor.
Ja eran á l' iglesia
las mans dantse abdós
en lo presbiteri
de l' altar major,
quan al preguntarli
lo senyor rector
si ell volia á n' ella,
davant de tothom
ell feu per resposta

UN GOMÓS.

Jo zentir fret? ¿Qué no vehuen
que 'l meu cor ez un infern?
Los que zom un xich zenzibles
no zabén lo qu' ez hivern.

en tó sech y ronch
que no la volia
per ser massa *tot*.

J. SALLEUTAG.

II

Va regalarme una *tot*
la nena que 'm té 'l *primera*,
y jo, en proba de carinyo
li vaig dá' una *dos-tercera*.

S. T. ANGUILA.

ENDAVINALLA

Tinch de anar sempre ab l' arcalde,
sens poderlo may deixar:
soch á dintre Barcelona,
á Madrit y á Sarriá;
me tenen los zorrillistas,
los carlins y 'ls federalis;
y fins vaig en companyia
de tots los municipals.

Rumia joh lector carissim!
si es qu' estás per rumiar:
puig si ab lo que hi dit no 'm trobas,
creume, noy: ja 't pots desar.

UN MORO.

ANAGRAMA

Tals *tot* me feya en *Total*,
qu' enfadantme de debó,
un dia agafo un bastó
y li faig saltá un caixal.

PAUHET DE LA CINTA.

TRENCA CLOSCAS

ELENA V. MALVI

TIANA

Formar ab aquestas lletras lo titul de una comedia catalana.

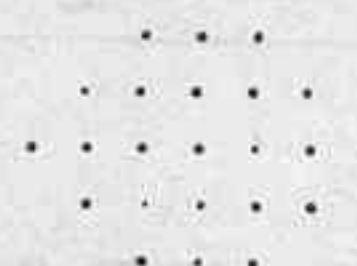
PEP SERRA.

LOGOGRÍFICH NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Nom d' home.
6 4 2 3 1 5 1.— » de dona.
6 4 5 1 2 7.— » d' home.
1 1 2 7 5.— » »
8 7 8 1.— » de dona.
1 5 1.— » »
2 4.—musical.
1.—lletra.
8 1.—article.
8 4 1.—Nom de dona.
5 7 5 7.— » d' home.
5 4 2 4 7.— » »
6 4 2 4 7 5.— » »

A. C. Y BARRETINA.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.
—Segona: superficie liquida.—Tercera: nom de dona.
—Quarta: nom d' home.—Quinta: accident topogrífich.—Sexta: part de un aucell.—Septima: vocal.

EX-EMPAYTA GATS.

GEROGLÍFICH

×
Con J. Uson
SIO SIO
I
BIIB

J. USON.